E-post: kultur.stockholm@mitti.se
tel: 550 550 56, 550 551 05 **fax:** 550 550 77, 550 551 41

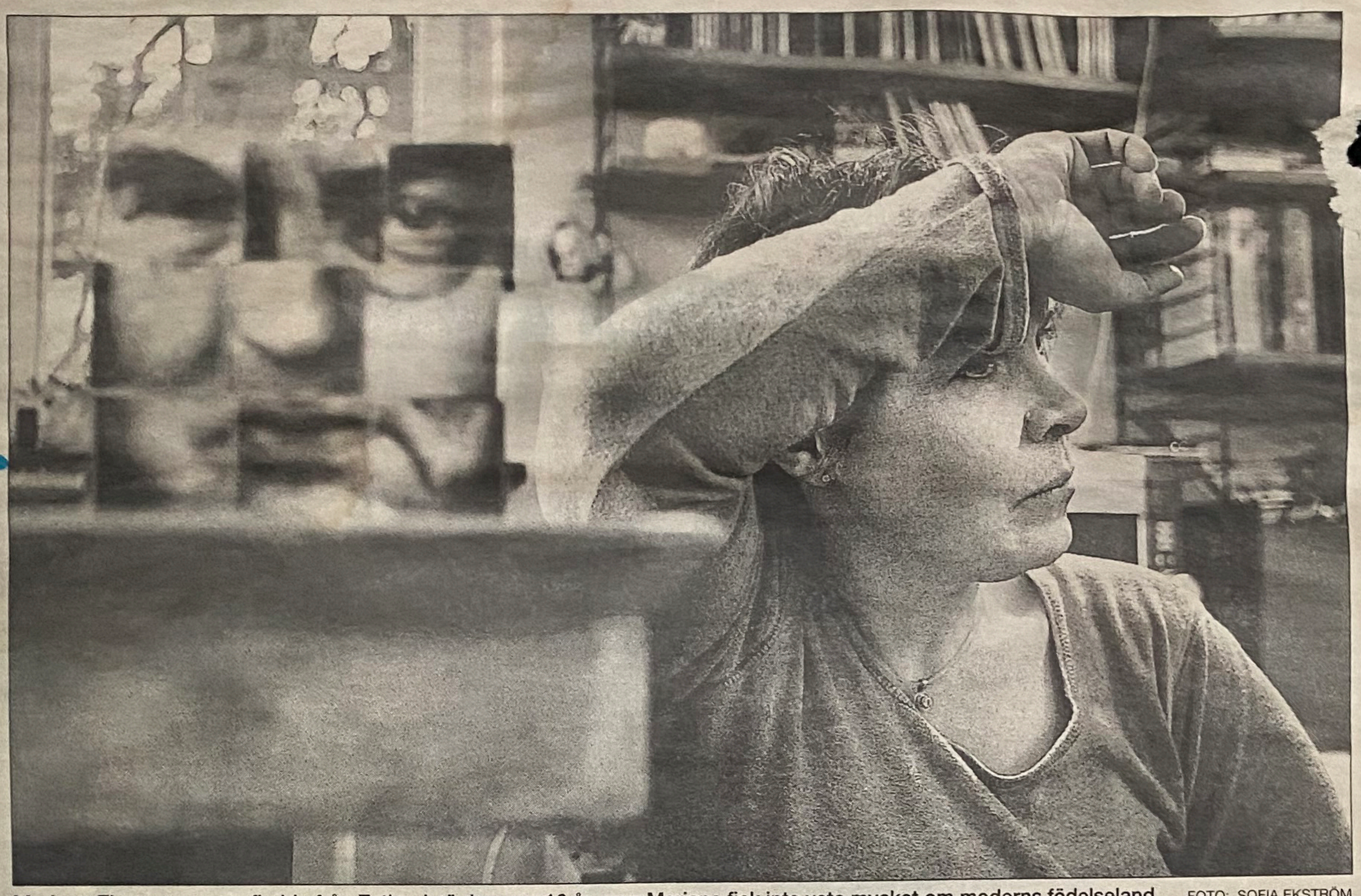

Mariana Ekners mamma flydde från Estland när hon var 16 år, men Mariana fick inte veta mycket om moderns födelseland. FOTO: SOFIA EKSTRÖM

Mammas exilminnen blev en utställning

Mariana Ekner utforskar sin mors flykt från Estland på Kulturhuset.

Mariana Ekners mamma flydde från Estland till Sverige under andra världskriget.

I utställningen "Enkel biljett" undersöker hon hur mammans berättelser från flykten förvandlats till myter.

När konstnärerna Mariana Ekner och Maria Backman träffades för två år upptäckte de att de hade något gemensamt. Bådas mammor flydde till Sverige från olika länder under kriget. Konstnärerna bestämde sig för att göra en utställning om vad det innebär att vara andra generationens invandrare.

Mariana Ekners mamma kom till Sverige när hon var 16 år och anpassade sig snabbt till det svenska. Eftersom Mariana Ekner aldrig känt något utanförskap på grund av sin bakgrund har hon närmat sig temat på andra sätt.

Ett är att utforska de berättelser som förts vidare i familjen om mammans flykt.

– Mamma berättade oerhört lite om Estland, men de berättelser hon förde vidare har hon valt att mytologisera så att de blivit till sagor. Man kanske tar bort de svåraste händelserna och väljer ut dem som är enklare att berätta, men det är bara gissningar.

Berättelsen om hur hennes mamma flydde till häst från sin familjs gård och blev upplockad och räddad av tyska soldater är en sådan historia. Mariana Ekner har gjort tittskåp där besökaren kan kika in på olika modeller av berättelsen. Hon beskriver det som ett sorts minnesskåp där man ser olika versioner av sanningen.

– Jag har försökt göra berättelserna sanningsenliga, men verkligheten förskjuts hela tiden. Några detaljer återkommer i varje berättelse, som hästen och soldaterna, men jag, min syster och mamma har våra egna versioner.

DET ÄR HELLER INTE viktigt att den berättelse som förs vidare i familjen är den absolut sanna, säger hon.

– Alla har rätt till sin egen sanning. Man kan dra paralleller till diskussionen om Per Gunnar Evanders roman, där dottern har en helt annan bild av förhållandet mellan honom och hans döttrar.

FÖR ATT ÄNDÅ FÅ ETT objektivt perspektiv, "och inte gegga in på det privata" för mycket, kommenterar en tredje person berättelserna i utställningen.

Mariana Ekner och Maria Backman har också filmat sina mammor när de sjunger estniska barnvisor. Det blev en resa i minnet för de två kvinnorna, som först inte ville kännas vid att de kom ihåg några visor.

Eftersom Mariana Ekner själv inte har flytt hon letat efter en allmängiltig exilkänsla i sina egna erfarenheter.

– Jag har skrivit en text som läses upp till utställningen där jag går tillbaka till det närmaste jag har kommit att vara i exil.

När Mariana Ekner var 16 år var hon med om en svår bilolycka. Efteråt var hon medvetslös länge och när hon vaknade upp visste hon inte längre vem hon var.

– Jag minns att jag tittade på hissen på Karolinska sjukhuset och tänkte att jag hade vetat vad det där var, men jag visste det inte längre. Koden i världen hade försvunnit. Jag tror att det är på ett liknande sätt när man kommer till ett annat land, allt ser likadant ut, men det är ändå annorlunda.

MARIANA EKNER återkommer i sitt konstnärskap hela tiden till temat identitet och hon tror att bilolyckan är en förklaring. Efter den fick hon skapa sitt jag på nytt.

– Jag tappade mitt grepp om världen och fick välja vem jag blev. Det gav mig möjligheten att titta på mig själv utifrån.

Hur hon påverkats av att hennes mamma kom till Sverige som flykting vet hon inte.

– Jag har ju bara det här, så det är svårt att säga. Jag har ingen annan bakgrund att jämföra med. Men jag tycker också att te ska drickas ur glas, som min mamma lärt mig.

SARA DJURBERG

sara.djurberg@mitti.se
tel 550 550 97

Författande pappa

Namn: Mariana Ekner, 48 år.
Yrke: Konstnär samt rektor för Grafiska skolan i Enskede.
Familj: Man Johan Nordbeck, sönerna Sebastian och Oliver, 25 och 9 år.
Bor: Lägenhet i Traneberg, Bromma.
Aktuell: Med utställningen "Enkel biljett" på Kulturhuset som pågår till den 5 februari.
Bakgrund: Mariana Ekner är uppvuxen i Bromma och är dotter till författaren Reidar Ekner. Till Traneberg flyttade hon med sin familj 1988.